

Katedra Makroekonomii Uniwersytetu Gdańskiego na drodze do udziału w Projekcie “AGORA – Network Sustainable Tourism Development in the Baltic Sea Area”

Udział Katedry Makroekonomii UG w Projekcie AGORA nie był dziełem przypadku. Jak wyraził to kiedyś myśliciel, „Przypadek jest nieprzewidzianą prawidłowością”. A zatem, nawet jeśli AGORA była zdarzeniem nieoczekiwanym, to i tak powinna ona wśród nas - wcześniej, bądź później – się pojawić. Tak się też stało, o czym chcę pokrótce opowiedzieć.

Katedra Makroekonomii jest zbiorem osób wykazujących bardzo wszechstronne zainteresowania. Kilka z nich od wielu lat zajmowało się zagadnieniami dotyczącymi rozwoju Regionu Morza Bałtyckiego (RMB). Robią to zresztą do dzisiaj, dzięki czemu mogli „z marszu” aktywnie włączyć się w realizację AGORY.

To właśnie działania tych osób stały się podstawą umożliwiającą nasze późniejsze dążenia do zaistnienia w AGORZE. Dlatego należy o nich wspomnieć w oddzielnym słowie.

Dr Jacek Zaucha był zatrudniony w Sekretariacie *VASAB 2010* (Vision and Strategies around the Baltic Sea 2010)¹ w Gdańsku, od momentu jego powstania w roku 1992 aż do końca, t.j. do roku 2006, początkowo na stanowisku Zastępcy Szefa Sekretariatu VASAB, następnie zaś jego Szefa. Uczestniczył on dzięki temu w pracach „Agendy 21 dla Regionu Morza Bałtyckiego”, zwanej w skrócie "Bałtyk 21" (ang. *Baltic 21*)², gdzie zajmował się zagadnieniami planowania przestrzennego³ Regularnie bywał także na posiedzeniach jej SOG⁴.

„Bałtyk 21” to skupiający liczne podmioty zainteresowane proces, który łączy uczestników z sektora rządowego, przemysłowego, finansowego i obywatelskiego oraz Komisję Europejską wokół konkretnego programu działań. Nawiązuje on do "Globalnego Programu Działania - Agenda 21", przyjętego podczas konferencji ONZ "Środowisko i Rozwój" (Rio de Janeiro, czerwiec 1992 r.), znanego jako “Deklaracja z Rio”. „Bałtyk 21” zakłada trwały i zrównoważony rozwój RMB. Został on przyjęty podczas obrad siódmej sesji Rady Państw Morza Bałtyckiego w lipcu 1998 roku i miał odąd wyznaczać kierunki współpracy w RMB, dla której zakreślono perspektywę

¹ O VASAB 2010: <http://www.vasab.org/>

² O Baltic 21 : <http://www.baltic21.org/>

http://www.baltic21.org/attachments/baltic21_series_no_1_2004_polish.pdf

Pięć lat postępow Regionu w drodze do zrównoważonego rozwoju. Raport „Bałtyku 21” dla Premierów Państw Morza Bałtyckiego. Seria „Bałtyk 21”, Nr 1/2004.

³ BALTIC 21 SECTORS AND SPATIAL PLANNING <http://www.baltic21.org/?sasp,10>

Pojawia się tam także nazwisko **mgr inż. Jacka Lendziona**, który, nie będąc pracownikiem naszej Katedry, za zgodą Rektora UG, stał się „pełnoprawnym” członkiem Zespołu. Pełnił w nim kluczową funkcję Sekretarza Programu, odpowiedzialnego także za spraw finansowe.

⁴ *Senior Officials Group* – SOG ma za zadanie przewodzenie procesowi funkcjonowania Bałtyckiej Agendy 21, nadzór nad przebiegiem podejmowanych prac, a także stworzenie odpowiedniego forum celem przeprowadzenia negocjacji dotyczących ważnych dla regionu problemów. SOG współpracuje ściśle z przedstawicielami Komisji Helsińskiej (HELCOM) oraz z grupą roboczą VASAB, by móc w sposób właściwy koordynować działania różnego rodzaju inicjatyw w Regionie Morza Bałtyckiego. W skład SOG wchodzi przedstawiciele państw członkowskich CBSS, Komisji Europejskiej oraz wiele organizacji międzyrządowych, międzynarodowych instytucji finansowych a także sieć międzynarodowych powiązań władz regionalnych i lokalnych, biznesu i NGO.

obejmującą trzy najbliższe dekady⁵.

„Bałtyk 21” postawił sobie za cel nakreślenie planu działań oraz współpracy państw Regionu Morza Bałtyckiego na rzecz zrównoważonego i odtwarzalnego rozwoju społeczno-gospodarczego (ang. *sustainable development*). Przewidywał on opracowanie odpowiednich strategii dla siedmiu podstawowych sektorów gospodarki: energetyki, rolnictwa, przemysłu, leśnictwa, rybołówstwa, turystyki i transportu.

Dr Jacek Zaucha, którego zainteresowania – jak wspomniano – dotyczyły m. in. planowania przestrzennego w RMB⁶, współpracował ściśle (w ramach VASAB 2010) z innym naszym Kolegą, **dr Witoldem Toczyskim**⁷. Obaj pojawiają się jako członkowie Komitetu Planowania Przestrzennego RMB⁸

Innym pracownikiem Katedry, interesującym się zagadnieniami turystyki oraz jej rozwojem w województwie pomorskim jest **dr Jacek Podhorski-Piotrowski**⁹. Występuje on, wraz dr Witoldem Toczyskim jako uczestnik debat strategicznych dotyczących „Rozwoju międzynarodowej współpracy województwa”, organizowanych przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową. Ciekawostką jest, że kolejny nasz pracownik, dr Przemysław Kulawczuk¹⁰ jest tam ekspertem z zagadnień otoczenia biznesu¹¹.

Katedra Makroekonomii UG stanowi zatem zbiorowość osób, których część – dzięki swoim zainteresowaniom – mogła z powodzeniem „wystąpić” w Projekcie AGORA. Aby jednak to nastąpiło, konieczne było podjęcie kroków wstępnych. A było to tak.

Z okazji 19. spotkania SOG B-21, kierownictwo Sektora Turystyki *Baltic 21* oraz *VASAB 2010* zorganizowały wspólnie Międzynarodowe Warsztaty „Sustainable Tourism in the Baltic Sea Region BSR”. Odbyły się one 22 października 2004 roku w Stralsundzie w Niemczech.

Na 19. spotkanie SOG jechał (jako przedstawiciel *VASAB 2010*, zastępca sekretarza tej Organizacji) dr Jacek Zaucha, który - znając zainteresowania turystyką dr Jacka Podhorskiego-Piotrowskiego - zachęcił go do wzięcia udziału we wspomnianych Warsztatach. Dzięki zgodzie i finansowej pomocy Kierownika Katedry Makroekonomii UG **dr Elżbiety Kwelli**, wyjazd ów doszedł do skutku.

W Warsztatach uczestniczyli przedstawiciele dziesięciu różnych państw, dyskutujący nad rozwojem turystyki zrównoważonej. Zamierzali oni rozwinąć jakościowo swoją współpracę, dążąc do zintegrowania istniejących dotychczas oddzielnie różnych przedsięwzięć. Wśród uczestników obrad wymieniony jest Uniwersytet Gdański, który reprezentował dr Jacek Podhorski-Piotrowski. Przedstawił on w swoim wystąpieniu polskie przykłady turystyki zrównoważonej¹².

Aktywny udział przedstawiciela Katedry Makroekonomii w Warsztacie Turystycznym sprawił, że

⁵ Baltic 21 - the first year of implementation, BALTIC 21 NEWSLETTER, I/1999, s.3.

⁶ <http://ekonom.univ.gda.pl/makro/pracownicy/zaucha.html> — <http://www.baltic21.org/index.php?q=zaucha>

⁷ <http://panda.bg.univ.gda.pl/~toczyski/droga.htm>

⁸ Compendium of Spatial Planning Systems in the Baltic Sea Region. Publikacja VASAB 2010. Members of the Committee on Spatial Development - Baltic Sea Region. <http://vasab.leontief.net/compend.htm>

⁹ <http://ekonom.univ.gda.pl/makro/pracownicy/podhorski.html>

¹⁰ <http://ekonom.univ.gda.pl/makro/pracownicy/kulawczuk.html>

¹¹ Rozwój międzynarodowej współpracy województwa. http://www.ibngr.edu.pl/download/ppg_ad_00/ppg-c-c.pdf

Przemysław .Kulawczuk – s.129; Jacek Podhorski, Uniwersytet Gdański, Katedra Makroekonomii – poz.342, s.140; Witold Toczyski – dyrektor Biura Rozwoju Regionalnego RCSS – poz. 435, s.143.

¹² Meliss, B., Schmude, K., Co-operation of Baltic 21 Tourism Sector. Baltic 21 Newsletter nr 1/2004, s.10. Patrz też: http://www.baltic21.org/attachments/baltic_21_newsletter_01_2004.pdf

dr Jacek Podhorski-Piotrowski został zaproszony przez szefa Sektora Turystyki *Baltic 21* prof. dr Wilhelma Steingrube do wzięcia udziału w przygotowywanej przez niego konferencji naukowej. Odbywała się ona w Greifswaldzie, w Niemczech w dniach 20 – 24 czerwca 2005 roku i zatytułowana była „Recent Trends in Tourism: The Baltic and the World”. Dr Jacek Podhorski-Piotrowski przedstawił tam referat na temat: „Implementation of Sustainable Tourism and Spa Practices in a Country of Transition - The Case of a Baltic City, Sopot.”¹³.

W toczonych podczas tej konferencji rozmowach mówiono o potrzebie stworzenia płaszczyzny umożliwiającej koordynację działań w kierunku wdrażania zasad turystyki zrównoważonej w RMB. Powoli zaczął nabierać kształtu przyszły Projekt AGORA. Przedstawiciel Katedry Makroekonomii UG uczestniczący w konferencji został oficjalnie zaproszony do wzięcia w nim udziału.

Można tym samym uznać, że osobą, która rozbudziła zainteresowania naszej Katedry turystyką zrównoważoną w Regionie Morza Bałtyckiego był **dr Jacek Zaucha**, zaś inicjatorem zaistnienia Katedry w Projekcie AGORA i następnie pierwszym jego Kierownikiem - **dr Jacek Podhorski-Piotrowski**. Obaj oni przygotowali następnie budżet Projektu AGORA dla Katedry Makroekonomii UG.

Wszystko to wymagało, rzecz jasna, wcześniejszej zgody Kierownictwa: Uczelni, Wydziału Ekonomicznego oraz Katedry Makroekonomii, o którą dr Jacek Podhorski-Piotrowski wystąpił pod koniec 2004 roku. Z satysfakcją i wdzięcznością odnotujemy bardzo przychylne od samego początku nastawienie do Projektu AGORA ówczesnego Prorektora UG d/s Finansów i Rozwoju prof. dr hab. Janusza Neidera, Dziekana Wydziału Ekonomicznego UG prof. dr hab. Stanisława Szwankowskiego, a także, o czym wspomniano wcześniej, Kierownika Katedry Makroekonomii UG dr Elżbiety Kwelli. Te trzy Osoby, pozostając w zgodnym kontakcie, umożliwiły wygosparowanie środków finansowych, które stały się załącznikiem naszego funkcjonowania w Projekcie AGORA. Jednocześnie Projekt znajdował pełne zrozumienie w oczach Prorektora UG d/s Nauki Prof. dr hab. Bernarda Lammka, a także obecnego Prorektora UG d/s Finansów i Rozwoju prof. dr hab. Jerzego Bielińskiego. Zawsze też towarzyszyło nam życzliwe wsparcie Jego Magnificencji Rektora UG Prof. dr hab. Andrzeja Ceynowy.

Niech nam wolno będzie w tym miejscu złożyć serdeczne podziękowanie Szanownym Przedstawicielom Wysokich Władz UG, dzięki którym to, o czy dzisiaj czytamy, stało się możliwe.

Jednocześnie dr Jacek Podhorski-Piotrowski, pragnąc połączyć teorię z praktyką, podjął w roku 2004 współpracę z Urzędem Marszałkowskim Województwa Pomorskiego w Gdańsku przy tworzeniu projektu „Zintegrowany System Informacji Turystycznej w Województwie Pomorskim”. W ramach tak zatytułowanego „Programu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego w Gdańsku” opracował on liczący 208 stron maszynopisu komputerowego materiał przedstawiający listę rankingową 981 miejsc atrakcyjnych turystycznie w naszym województwie oraz lokalizację ustawienia 700 znaków drogowych typu E-22b i E-22-c, wskazujących te miejsca. Przygotował także ich dokumentację fotograficzną (805 zdjęć w formie elektronicznej). Naniósł też miejsca rozmieszczenia wszystkich znaków na mapę województwa pomorskiego. Stanowiło to pewien wkład w rozpowszechnianie wiedzy o obiektach turystycznych na Pomorzu i było

¹³ Podhorski-Piotrowski, J., Implementation of Sustainable Tourism and Spa Practices in a Country of Transition - The Case of a Baltic City, Sopot. (w:) Rulle, M., (Ed.), Recent Trends in Tourism: The Baltic and the World, Conference Proceedings, Greifswald, June 20 - 24, 2004, Greifswalder Beiträge zur Regional-, Freizeit- und Tourismusforschung Band 15, Forum für Regional-, Freizeit- und Tourismusforschung an der Universität Greifswald, s.29 - 41.

praktycznym wyrazem dążeń do zrównoważonej turystyki w wymiarze wojewódzkim¹⁴. Świadczyło zarazem o turystycznym ukierunkowaniu zainteresowań Katedry Makroekonomii UG.

W ramach dalszej współpracy z naszą Katedrą (jeszcze przed początkiem AGORY) ze strony Sektora Turystyki *Baltic 21* nadeszło dla dr Jacka Podhorskiego-Piotrowskiego zaproszenie do wzięcia udziału w „Joint Meeting of the Task Force for Sustainable Agriculture (TFSA) and Task Force for Tourism (TOUTF)”, planowanym w dniach 21 - 22 kwietnia 2005 roku w Stralsundzie, w Niemczech. Przedstawiciel Katedry Makroekonomii wygłosił tam referat „Agrotourism in the Pomeranian Province, Poland”¹⁵

Wiosną 2005 roku złożona została stosowna aplikacja INTERREG. W czerwcu tegoż roku komitet sterujący zaaprobował ją, pod pewnymi warunkami. Po ich spełnieniu, projekt AGORA miał zacząć być realizowany od stycznia 2006 roku i potrwać do końca roku 2007.

W dniach 8 -10 września 2005 roku odbyło się w Greifswaldzie (Niemcy) pierwsze spotkanie „zapoznawcze” (AGORA Kick-off Meeting). Uczestniczyli w nim, jako przedstawiciele Katedry Makroekonomii Uniwersytetu Gdańskiego, **mgr inż. Jacek Lendzion**¹⁶ oraz **dr Jacek Podhorski-Piotrowski**¹⁷. Ten ostatni przedstawił prezentację zatytułowaną: „University of Gdansk, Partner nr 18 in AGORA Project”¹⁸. Jednocześnie odbyto szereg ważnych rozmów, świadczących o powadze zagadnienia..

Współuczestniczący w tym spotkaniu mgr inż. Jacek Lendzion w sporządzonej przez siebie notatce dotyczącej konferencji otwierającej działania projektu Agora w Greifswaldzie we wrześniu 2005 roku napisał, cyt:

„Wreszcie, parę słów na temat ustaleń co do roli i zadań zespołu UG jakie wynikły ze - wspólnej z dr Podhorskim - rozmowy jaką przeprowadziliśmy z Kierownictwem projektu.

Kierownik projektu, prof. Wilhelm Steingrube po uzyskaniu od nas informacji o prowadzonych pracach w katedrze n/t rozwoju zrównoważonego wysunął propozycję do rozważenia by Zespół Katedry Makroekonomii UG podjął się roli kluczowej w pakiecie, przynajmniej w początkowym okresie. Wynikło to po części zapewne, także z powodu nieobecności na Konferencji

¹⁴ W adresowanym do dr Jacka Podhorskiego-Piotrowskiego piśmie od Marszałka Województwa Pomorskiego z

23 grudnia 2005 roku, wyrażone zostało podziękowanie za, cyt.: „...wkład w realizację programu „Zintegrowany System Informacji Turystycznej w Województwie Pomorskim”, będącego jednym z siedmiu programów operacyjnych wynikających ze „Strategii Rozwoju Turystyki w Województwie Pomorskim na lata 2004-2013”

przyjętej przez Sejmik Województwa Pomorskiego w maju 2004 r. Przygotowane przez Pana opracowanie (...)

było cennym materiałem, który przyczynił się do realizacji priorytetowego działania związanego z budowaniem

systemu informacji turystycznej w województwie pomorskim” (koniec cytatu).

¹⁵ Podhorski-Piotrowski, J., Agrotourism in the Pomeranian Province, Poland.

http://66.249.93.104/search?q=cache:XUWE77ZV8e4J:www.baltic21.org/meeting_documents/TFS A-

TOUTF_1/Minutes%2520TFSA%25203-2005%2520and%2520TOUTF%25202-2005.doc+&hl=pl

¹⁶ Patrz przypis 3.

¹⁷ http://www.agora-tourism.com/downloads/list_of_participants.pdf

¹⁸ http://agora-tourism.com/downloads/agora_conferenceprogramme.pdf

<http://www.yepat.uni-greifswald.de/agora/index.php?id=20>

przedstawiciele partnera, który wg. założeń miał być prowadzącym dla pakietu (i poważniejszych trudności dotyczących porozumienia się z tym partnerem tj. ETOUR European Tourism Research Institute, Mid Sweden University).

Nadmienię na koniec jeszcze, że w pierwszej sesji Konferencji żywo przyjęte było wystąpienie dr Podhorskiego dotyczące potencjału UG oraz planowanych zadań zespołu projektowego którego trzon rekrutować się będzie z Katedry Makroekonomii, i że nasza aktywność nie ograniczała się tylko do wymienionych w powyższej relacji prac i rozmów w grupach, ale także polegała na licznych indywidualnych rozmowach i nawiązywaniu kontaktów z partnerami projektu.” (koniec cytatu).

W dniach 22 – 23 września 2005 roku na zaproszenie Lidera segmentu TURYSTYKA BAŁTYCKA Pani Anny Somorowskiej, Prezesa Polskiej Agencji Rozwoju Turystyki SA., dr Jacek Podhorski-Piotrowski uczestniczył (w ramach Międzynarodowego Forum Gospodarczego w Gdyni¹⁹) w obradach Stolika Turystyki Bałtyckiej. Przedstawił on podczas dyskusji założenia Projektu AGORA (z prezentacją power-point), a także jego znaczenie dla rozwoju turystyki zrównoważonej w Regionie Morza Bałtyckiego. Dzięki temu Projekt został przybliżony ekspertom od spraw turystyki z naszego regionu (i nie tylko).

Oprócz Kick-off Meeting w Greifswaldzie (8 – 10.09.2005 r.), będącego wprowadzeniem w tematykę turystyki zrównoważonej, odbyły się jeszcze 4 kolejne Spotkania AGORY, każdorazowo latem i jesienią²⁰. Przedstawiciele Katedry Makroekonomii UG brali we wszystkich z nich udział, uczestnicząc bardzo aktywnie zarówno w dyskusjach plenarnych jak i w związanych z nimi pracach roboczych.

Każde z następnych Spotkań miało konkretny temat wiodący. Podczas ich trwania stopniowo uściślano i uzgadniano treści składające się na końcowe rezultaty (produkty) projektu, jakimi być miały : test na zrównoważenie projektów, trzy zestawy przewodnika metodycznego (Toolbox) oraz „Strategia turystyki zrównoważonej w regionie bałtyckim”.

Podczas drugiego Agora Meeting w Jūrmala k. Rygi na Łotwie, w dniach od 14 do 17 czerwca 2006 roku dyskutowano nad zagadnieniami dotyczącymi turystyki wiejskiej oraz badań na rzecz turystyki zrównoważonej. Katedrę Makroekonomii UG reprezentował tam **dr Jacek Zaucha**.

Trzecie Spotkanie AGORY odbyło się w Wilnie i Nerindze k. Kłajpedy na Litwie w dniach od 10 do 12 października 2006 roku²¹. Wzięli w nim udział z ramienia Katedry **mgr inż. Jacek Lendzion** oraz **dr Jacek Podhorski-Piotrowski**. Podczas obrad poruszone zostały kwestie związane z turystyką kulturową. Omówiono także strategię współpracy w projektach turystycznych.

W dniach od 25 do 28 kwietnia 2007 roku w Karlskronie w Szwecji miało miejsce Czwarte Spotkanie AGORY, w którym Katedrę Makroekonomii reprezentowali **mgr inż. Jacek Lendzion**, **dr Jacek Podhorski-Piotrowski** oraz **mgr Andrzej Poszewiecki**²². Uczestnicy obrad zajęli się bliżej turystyką przyrodniczą, zagadnieniami planowania przestrzennego oraz monitoringu oddziaływań turystyki na ekosystemy.

¹⁹ <http://www.forum.gdynia.pl/>

²⁰ <http://www.yepat.uni-greifswald.de/agora/index.php?id=18#c36>

²¹ http://www.yepat.uni-greifswald.de/agora/fileadmin/agoradaten/3rd_meeting/programme_3rd_meeting.pdf

²² <http://ekonom.univ.gda.pl/makro/pracownicy/poszewiecki.html>

Ostatnie, Piąte Spotkanie AGORY odbyło się w Polsce, w Kołobrzegu²³. Mówiono na nim o wdrażaniu projektów oraz marketingu. Z ramienia Katedry Makroekonomii uczestniczyli w nim **mgr inż. Jacek Lendzion**, **dr Jacek Podhorski-Piotrowski** oraz **dr hab. Witold Toczyski**. Mgr inż. Jacek Lendzion przedstawił tam broszurę opracowaną przez zespół Katedry Makroekonomii, przybliżającą ideę zrównoważonej turystyki i jej sieciowego, partnerskiego wdrażania.

Inny wymierny rezultat naszych prac, powstały przy współudziale także osób spoza Katedry Makroekonomii (wymienionych jako autorzy), stanowi publikacja „Turystyka zrównoważona w Europie Bałtyckiej, produkty, sieci współpracy i marketing, red. W.Toczyski, J.Lendzion, J.Zaucha, Uniwersytet Gdański, Katedra Makroekonomii, Gdańsk 2007.

Dla porządku odnotujmy, że Projektem AGORA w trakcie jego 2,5 letniego funkcjonowania w ramach Katedry Makroekonomii kierowały kolejno trzy osoby. Byli to:

dr Jacek Podhorski-Piotrowski – w początkowej fazie Projektu,
dr hab. Witold Toczyski – w trakcie jego części „środkowej”,
dr Jacek Zaucha – w końcowej fazie Projektu.

Najbardziej wytrwałym „urzędnikiem” okazał się Sekretarz Projektu, odpowiadający także za jego finanse, **mgr inż. Jacek Lendzion**, który funkcjonował na tym stanowisku od początku do samego końca.

Projekt AGORA był jednym z ważniejszych międzynarodowych kontaktów Katedry Makroekonomii UG, który pozwolił jej zaistnieć w przestrzeni bałtyckiej oraz europejskiej. Znając entuzjazm pracowników Katedry pozostaliśmy w przekonaniu, że nie było to ich ostatnie tego typu przedsięwzięcie.

Oficjalne uroczyste zakończenie Projektu AGORA miało miejsce w Berlinie w dniu 5 listopada 2007 roku²⁴. Sekretariat *Baltic 21* wręczył w tym dniu na ręce szefa AGORY prof.dr Willhelma Steingrube z Niemiec nagrodę, przyznaną dla Projektu w dniu 31 października 2007 roku przez Przewodniczącą SOG B-21 Anne-Cerise Nilsson. Jest to dokument nadający AGORZE status Projektu „Flagowego” *Baltic 21 – Baltic 21 Lighthouse Project*²⁵. Katedra Makroekonomii Uniwersytetu Gdańskiego jest jednym z 44 autorów tego sukcesu, zaś jej reprezentanci – jako jego współtwórcy – mogą być z niego dumni.

²³ http://www.yepat.uni-greifswald.de/agora/fileadmin/agoradaten/5th_meeting/Programme_-_5th_Agora_Meeting.pdf

²⁴ http://www.yepat.uni-greifswald.de/agora/fileadmin/agoradaten/Ceremonial_Meeting/01-EN-Invitation.pdf

²⁵ http://www.yepat.uni-greifswald.de/agora/fileadmin/agoradaten/Ceremonial_Meeting/Certificate.pdf